

Нуринская ЦБС

Сектор развития библиотек

Мир без насилия

Сборник сценариев

2015 год.

Діни экстремизмге жол бермеу – баршамыздың міндетіміз

Урок-соревнование

Сайыс сабақтың мақсаты: дін туралы, діни экстремизм туралы түсінік беру. Оқушы бойында ислам дінінің бес парызын білуді, имандылығы қалыптастыру. Аллаға сиыну, ұлтын сезіну, дінін танып білу, түсіне білу қабілеттерін дамыту. Көркем мінезділікке, имандылық-инабаттылыққа, әдептілікке, Отанын, тілін, дінін сүюге тәрбиелеу.

Түрі: пікірсайыс.

Көрнекілігі: слайдтар көрсету, «Иман» журналы, тест сұрақтары, «Дінім менің ислам», «Аллаға жүгін, ей пенде» кітаптары, исламның шартары т.б.

Кітапханашы: 18-19 жасар бозбаланың заманның тынышында үйінен «жиһадқа» аттанып, әке-шешесіне: «мен өлгесін «таза ислам» үкімінен жерлеңдер, жетісі, қырқы деген дәстүрлерді жасамандар. Мені діндес бауырларым ғана жерлесін» деп арыз-насихат жазып кететіндей қылу үшін онымен қанша уақыт жұмыс жасау керек? Осыншама мәңгірттендіру үшін қандай уағыз айтып, қандай кітап оқыту қажет? Бір адамды уаххабқа айналдыру үшін қанша қаражат кетеді? Уақыт ше?

Көп ақша, аз уақыт кетеді. Көшеде жөңкіліп жүрген бір жас адамнан «жиһадқа» дайындау үшін 6-7 ай ғана уақыт керек. Бұған дәлел ретінде кеше ұйымдастырған 5 уаххабты айтуға болады. «Мұсылман» болғандарына бір жылда толмаған сол бауырлар үйлеріне жоғарыдағыдай арыз хат тастап жиһадқа аттанған. Кейінгі тексеру барысында олардың дінге тартылғандарын 5-6-ақ ай болғаны анықталып жатыр. Естеріңізге сала кетейік, 2008 жылдың ақпан айының 11-і күні Ақтау қаласында екі адам ажал құшқан оқиға болған еді. Онда 5 уаххаб «кәпірлерге» (уаххаб емес қазақтарға) «жиһад» ашып бір полецейді өлтірген еді. Өздерінен біреу «шиһид» кеткен. Ол оқиғада уаххабтар көп қазақ сияқты Бекет ата мен Шопан атаға сенетіндегі үшін алдымен таксисті қорлап, кейін оның көлігін тартып алған, сосын іздерінен түскен полицейлерге қарулы қарсылық көрсеткен. Бұл туралы ежегей-тежегейлі «Үш қиян» газеттерінде жазылды. Сол уаххабтардың алды 26, кішісі 20 жаста.

Ол уаххабтардың үйін тінту барысында Қазақстан баспаларынан жарық көрген кітаптар қаншама. Ол баспалар бүгінде ашықтан-ашық жұмыс жасап отыр. Олар дайындаған кітаптар Алматы және басқа дақалаларда діни экстремизммен күрес туралы дүркін-дүркін жиындар өткізіп, қарар-қаулы қабылдап жатқанымызбен, бағыты күмәнді діни баспаларды жарық көріп жатқан кітаптардың қауыптілігі күн өткен сайын дәлелденіп келеді.

Соның бірі, әрі белсендісі – «Әл-Баракат», баспасы Алматы қаласында орналасқан. Баспаның бар шығыны «Әл-Баракат» жеке қайырымдылық қорынан төленеді. Баспаның негізгі жұмысы Сауд Аравиясы, Египеттен келетін уаххабтық

әдебиеттерді, журналдармен осы тақырыпта жазылған ғылыми еңбектерді араб тілінен қазақ тіліне аударып басу. Кітап қылып шығарып оны тарату.

Қазіргі кезде теріс ағымдағы өте қауіпті діндер өте көп. Исламдық фундаментализм мен діни экстремизмнің қазіргі көріністердің бірі – ваххабизм, дін негізін салушы – Мұхаммед Ибн Абу Әл – Уаһхаб. Сонымен қатар «Алла Аят» және «Ата жолы» оккульті мистикалық діни ағымның негізін қалаған, өзінің құдай және жаратушы деп жариялаған Алматы облысының Шонжы ауылының тұрғыны Фархат Абдуллаев. Ол қайтыс болғаннан кейін бұл ағымды жұбайы Нина жалғастырды. Бұл теріс ағымның мақсаты: дәстүрлі дінді мойындамау, құранды өртеу, жалған емдеу қурысын жүргізу, белгілі бір төлем арқылы адамды аулие етіп шығару. Нәтижесінде мұндай әдісті бірнеше қайталаған адамдар психологиялық және тән ауруларына шалдыққан. Оған дәлел 2000 жылы Солтүстік Қазақстан облысында «Алла Аят» әдісімен емделген екі адам тіркелген және Петропавл қаласынан қант диабетімен ауырған инсулинге тәуелді М деген азамат теріс ағымның ықпалымен инсулин ауруының дәрісінен бас тартып, үш күннен соң қайтыс болған.

Діни экстремистер – зорлық, қарулы қақтығысы, соғысты насихаттайды. Адам баласы ақылмен, сезіммен бір жаратушы күштің бар екенің білсе де, оның бұйырған нәрселері мен тиым салған нәрселері не екенің білмейді. Оны Алла тағала тек пайғамбары арқылы ғана, олардың дәнекерлігімен ғана білдірген. Адам баласына бұл дүниеде, ахиретте ие болудың жолдарын баян еткен. Осы Алланың әмірімен білдірген атқарылуға тиіс немесе тиым салынған іс-әрекеттердің жиынтығы «Ислам діні» деп аталады. Бұл дініміздің аты – «Ислам діні». Бұл атты Алла қойған. Сондай-ақ бүкіл пайғамбарлардың діні «Ислам». Ислам діні адамдарды жағымды, көркем мінезділікке, әдептілікке, инабаттылыққа тәрбиелейді. Ислам дінінің бес шарты бар: иман, намаз оқу, ораза ұстау, зекет беру, қажылыққа бару.

Мұсылман діні туралы не білеміз?

1-оқушы: Ислам дінін тұтынатын адамды мұсылман деп атайды.

2-оқушы: Мұсылман дінінің негізін салған Мұхаммед Пайғамбар.

3-оқушы: Мұсылман дінінің қасиетті кітабы – құран. «Құран сөзі – құдай сөзі», құдай жалғыз. Ол көзге көрінбейді, бірақ жерден адамдардың іс-қимылын, тіпті ойлаған ойына дейін біліп отырады.

4-оқушы: Мұсылман дініндегілердің негізгі күні-жұма.

5-оқушы: Мұсылмандардың қасиетті үйі – мешіт. Мешіт - өтірік айтылмайтын, ақиқат пен шындық жолын тұтынған ең таза, пәк жер.

Мектеп психологы: Жалпы оқушылар, шарифат бойынша одан қылмыс жасамау, жаман сөз, өтірік айтпауы керек. Мұсылман діні – имандылыққа, адалдыққа, адамдардың бір-бірін сыйлауға, қамқор болуға шақырады. Мұсылман адамның бір парызы – қасиетті рамазан айында ораза ұстау.

Ораза айы туралы айтар болсақ, ораза отыз күн болады. Оның он күні мейірім, он күні күнәдан арылу, соңғы он күні тозақ отынан құтылу деп аталады. Ораза ұстаған адам таңертен күн шықпай ауыз бекітіп, кешкі күн батқанда тамақ ішеді. Таң алдындағы тамақ «сәрі» деп аталады. Бұндай кезде адам өз-өзін тәртіпке шақырып, жаман істерден тыйылады. Адамдарға кешірімді болады. Әр отбасы жан басына белгіленген мөлшерде пітір, садақа береді. Пітірді ауру-сырқаулы, жетім, мүсәпір, кембағал адамдарға беруге болады.

Топпен жұмыс:

1-топ: Бес жол өлең: «Дін».

2-топ: Дін, тіл, ел, туған жер туралы мақал-мәтелдер құрастыру.

3-топ: «Біз ислам дінінен не үйренеміз:». Эссе жазу.

Кубизм әдісімен бекіту.

Отыз күн тамақ ішпейтін кезең. (Ораза)

Балалардың топталып әр үйге айтатын әні қандай?(Жарапазан)

Бес мезгіл оқитын мұсылманның парызы?(Намаз)

Жетім-жесірлерге, кембағалдарға берілетін садақа. (Садақа)

Біздің дініміздің аты. (Ислам)

Мұсылмандардың үйі.(Мешіт)

Мұсылман дінін үйрене отырып, оқушыларды имандылыққа, адалдыққа, сыйластыққа тәрбиеленеді. Пікірсайыс тақырыпқа сай тартымды, мазмұнды болды, өз мақсатына жетті.

Көптеген аяттар мен хадистер мұсылмандарды қанағаттылыққа, адамгершілікке шақыруда. Сондықтан, Аллаһ Тағаланың бұйрығын орындағысы келетін мұсылман ешқашан да экстремист, террорист бола алмайды, - деп пікірсайысымызды аяқтаймыз.

Терроризм –халыққа төнген қауып

Беседа

Мақсатты: терроризм сөзіне түсінік бере отырып, өмір сүру, еркіндік, қауіпсіздік пен дамуға деген құқығын тікелей бұзушылық екенің ұғындыру, балаларды осынау ғаламдық жауыздыққа қарсы бірлесіп күресуге шақыру; басынан небір қиын – қыстау кезендерді өткізген халқымыздың тәуелсіздігін алып, тұғырына қонып, қанатынкеңге жайып келе жатқан жолында еш кедергілер болмауын ұғындыру.

Барысы.

Сұрақтар

Терроризм дегеніміз қандай ұғым?

Терроризмнің мақсаты не?

Террор жасаушы қандай адам?

Террор соңы – қасырет.

Бүгінгі ұрпақ терроризмге, соғысқұмарлыққа ешқашан жол бермейміз.

1-оқушы: Жалпы «терроризм» деген сөз латын тілінде үрей, қорқыныш деген ұғымды білдіреді. Мен терроризмді адамның құқығын, әсіресе оның өмір сүруге, еркіндікке, қауіпсіздік пен дамуға деген құқығын тікелей бұзушылық деп түсінемін. Сондықтан терроризмді аластау барлық өркениетті елдердің ортақ мұраты мен мақсаты санаймын. Терроризмнің қайсысы жақсы дейсің?

Қайсысы болмасын арты жақсылыққа апарып соқпайды. Қан төгіледі, жәбірленушінің көз жасы судай ағады. Адамдардың жанын жаралайды. Тіпті мінез-құлқын өзгертіп жіберуі мүмкін. Мінез түсінігінде көпшілік бір нәрсені ескермейтін сияқты: осы індеттің де, табиғат апатының да аз да болса алдын алуға болмай ма?

2-оқушы: Терроризм – құбыжық. Жиренішті жағдай, жазықсыз адамдар өледі. Бейкүнә сәбилер мерт болады. Терроризм – күнәһарлық іс. Бұқар жырау бабамыз айтқан екен: «Көп нені айтады, аз көрген қорлығын айтады». Ендеше терроризммен күресудің бірден-бір жолы – терроризмнің түп атасы қайда жатыр, соны анықтау. Терроризмнің түп тарихы өзімізше жасасақ, ол былай болар еді. Зорлық. Зорлықтан қорлық туады. Қорлықтан ашу туады. Ашудан кек туады. Кектен зорлық туады. Осылайша қайталана береді. Арбаның доңғалағы тәрізді бұл – тарихтың донғалағы.

3-оқушы: Бүкіл әлем балаларымен бірге Қазақстан балалары да жерімізге тыныштықтың бұзылмай, елімізде қауып-қатердің болмағанын тілейді. Өйткені біз тарихтан білетін соғыс жылдарында әрбір отбасы боздағынан айрылып, жетімдіктің, жесірліктің зардабын шекті. Сондықтан өз Отаның, ұлтын сүйетін әрбір азамат, соғыстың болмағанын қалайды. Соғыс деген - әрине қасірет. Бірақ онда шайқас ашық болады. Ал терроризм тұтқиылдан, ойланбаған жерден тап келеді. Оның бірден-бір мысалы – дүниені дұрыс сілкіндірген АҚШ-тағы қасірет.

4-оқушы: 2004 жылдың 11-қыркүйегіндегі терактілер-адамзат тарихында бұрын-соңды болып көрмеген тағылық. Әлемнің ең алып мемлекетінің бірі АҚШ-тың бас қаласы Нью-Йорктегі 110 қабаттық көк тіреген зәулім қос ғимаратқа терроршылар айдап кеткен екі бірдей жолаушылар ұшағы соғылып, оны жермен жексен етті. Террорлық әрекет салдарынанмындаған жазықсыз жандар опат болды. Адам атанып жүрген әрбір ет жүректі пенде мұндай қасіретке жаны ауырмай, ашу-ызаға булықпай қала алмайтыны сөзсіз.

5-оқушы: Сондай-ақ терроризм дінмен, ұлттық сипатпен немесе өркениетпен сыйыспайтын әрекет екендігін атап көрсеткеніміз жөн. 2000 жылы 4-маусымда Алматыда өткен «Азиядағы ықпалдастық пен сенім шаралары жөніндегі кеңестің» бірінші саммитінде «Терроризмді аластау және өркениеттер арасындағы үн қатысудағы жәрдемдесу туралы» декларация қабылданады. Онда нендей бір қасиеттің терроризмді ақтау үшін негіз ретінде пайдаланылуға тиіс емес екендігі атап көрсетіліп, осы қатерге қарсы тұру мақсатында аймақтық және халықаралық ынтықмақтастықты нығайта түсетіндігі айтылған.

6-оқушы: Қазақстан балалары бұл декларацияны толығымен қолдайды. Мұндай адамгершілікке жат әрекеттер Қазақстан балаларын осынау ғаламдық жауыздыққа қарсы бірлесіп күрес жүргізуге шақырады деп сенемін. Иә, Қазақстан балалары әлемдік терроризмге қарсы. Терроршылдық – үрей мен қасірет. Мен өз елімді, жерімді жақсы көретінім соншалық – адам баласының санасынан «соғыс» атты суық сөзді өшірсе екен деп тілеймін. Жер бетінде тыныштық орнап, бейбіт өмір сүрсек деп армандаймын. Басынан небір қиын-қыстау кезеңдерді өткізген халқымыздың тәуелсіздігін алып, тұғырына қонып, қанатын кеңге жайып келе жатқан жолында еш кедергілер болмаса екен.

7-оқушы: Жер анамыз – небір оқиғалардың куәсі. Егер оған тіл бітіп сөйлесе «Бесікте алаңсыз тербелген сәбидің шат күлкісінен артық қызық жоқ» дейтін еді. Қазақстандық балаларда тыныштық тілегіне қосылып, оны шығармашылық шабытымен паш етеді.

8-оқушы: Бәрімізде арман көп. Шіркін, тәуелсіз еліміз келешекте алға басып, Әлемдегі бай елдің қатарына қосылса деп ойлайсың. Сонда жұмыссыз жүрген ешкім болмайды. Ауылдағы ата-анамыз да ауқатты өмір сүріп, әрі қарай алаңсыз өмір сүретін шығар деп топшылаймын. Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың сөздеріне құлақ түрсем, оған кәміл сенемін де. Әрине, бәрі де болады. Егер салыстырып қарасақ, былтырғыдан биыл жақсы сияқты. Мәселен, ауыл адамдары қазі тұрмыстарын түзей бастады. Он бес жылдың ішінде еліміз жақсы жаққа қарай өзгеріп барады. Астананың жайнап келе жатқанын теледидардан көріп, көңілім өсіп қуанамын.

9-оқушы: Біз де ертең өмірдің сан қилы жолына түсіп, еліміз үшін қызмет етеміз. Жоғарғы білім аламыз. Соның нәтижесін ел-жұртқа көрсетеміз. Тек елімізде әлемде бейбітшілік болса екен. Сонда ғана ойымыз орындала береді. Теледидарға қарап отырсаң, террорлық қастандықтар жиелеп кеткен сияқты. Бірде анда, бірде мұнда неше алуан жарылыстар болып жатады. Соны көріп жаның түршігеді. Жазықсыз балаларды жылағаны қандай аянышты! Сондай қасырет біздің басымызға төнбесе екен деп тілейміз.

Қазір мемлекет басшылары терроризмге қарсы халықаралық күрес жариялады. Ауғаныстандағы тәліптерге соққы беріп, ауған мемлекетін терроршылардан арашалағаны көңілге қонады. Бірақ Исламды тек қана терроршылар ұстанатын дін деп бір жақты ұғым қалыптастыруға келіспеймін. Терроршыларда ұлт та, дін де

болмайды. Ол – жауыздықтың жолы. Сондықтан бүкіл әлем бейбітшілікті сақтау жолында біріксе деген ой-арман көкейімен көкейімнен ешқашан кетпес емес.

10-оқушы: Бұл терроризмде ашық соғыспайды, бұл – жасырын соғыс. Мысалы, бір елде екі елдің адамы тұрады, соның әрқайсысы үкімет басына келу үшін таласады. Соның кесірінен қарапайым халық зардап шегеді.

11-оқушы: Террористер құрсауында азап шегіп жатқандардың бәріне жаным ашып, солардың қатарында болған Қазақстан азаматтары үшін жанымды шүберекке түйіп отырамын. Терроризмнің өте көп зардап әкелетінін жер бетіндегі адамзаттың бәрі түсінсе керек. Сондай-ақ әлем халықтары бала демей, шаға демей терроризмнің қанат жаймауына жол бермеуіміз керек. Мен әлі баламын, кішкентаймын деп шет қалуға болмайды. Ең болмағанда терроршыларды айыптаушыларға үн қосу керек.

12-оқушы: Мәскеудегі террорлық әрекеттен кейін қаншама бала әкесіз, қаншама бала анасыз анырап қалды. Бұл террорлық әрекет қаншама адамдардың санасына үрей ұялатады. Енді санасын үрей билеген адам кімге сенеді? Жұрттың бәріне күдікпен қарайтын болады ғой. Күдіктің өзі қаншама адамның өзі ауру етеді. Сенімнен айрылған ауру адамның өмірі өмір ме?!

13-оқушы: Біз Қазақстан балалары, террористік әрекеттің қандай түріне де қарсымыз! Біз болашақтың соғыссыз, шығынсыз болғанын, бақытты өмірді қалаймыз. Америкадағы, Мәскеудегі қайғылы оқиғалар жер шарының ешбір нүктесінде қайталанбауын тілейміз! Адам жанын өртке айналдырған террорлық әрекет жазушыларды, оларға дем берушілерді қарғыс атсын!

14-оқушы: Тебірене қараймын,

Туған өлке тым ыстық.

Көкжиектер арайлы,

Неткен ғажап тыныштық!

15-оқушы: Таңғаламын тамсанып,

Таулар маған қарады.

Ғажайып бір ән салып

Құстар ұшып барады.

16-оқушы: Жапырағы жайқалып

Толықсиды ормандар.

Қолын бұлғап алыстан

Шақырады армандар.

17-оқушы: Шаттандырып жүздерді

Ашыл бақыт бесігі.

Тербете бер біздерді

Бейбітшілік бесігі.

18-оқушы: Барлық өркениетті елдердің ортақ мұраты мен мақсаты – қантөгістерді болдырмау. Жазықсыз адамдар, бейкүнә сәбилер жапа шекпесе екен деп армандаймын. Басынан небір қиын – қыстаукезеңдерді өткізген халқымыздың тәуелсіздігін алып, тұғырына қонып, қанатын кенге жайып келе жатқан жолында кедергілер болмаса екен деймін. Еліміз экономикасы дамыған алдыңғы мемлекеттің қатарына қосылу барысында көптеген іс-шаралар атқаруда. Мінеки, тәуелсіз ел болғанымызға жиырма жыл болды. Осы жиырма жылда еліміз танымастай елге айналды. Мен елімнің әрі қарай гүлденуіне кәміл сенемін. Аспанымыз ашық, әрқашан бейбітшілік туы желбіресін.

19-оқушы: Бүгінгі танда әлемде болып жатқан соғыстар мен жазықсыз жандардың қазасына лаңкестердің басты себеп болып отырған баршаға белгілі. Міне, осынау оқиғалардың ұшқыны бізге де келіп жеткен сынайлы. Біз ежелден сан ғасыр бойы аңсағанбыз – тәуелсіз ел болу, бостандықта өмір сүру. Сол арманымыз, тәуелсіздік жолында жанын жалау еткен аға-апаларымыздың арманы, күллі қазақтың арманы орындалады. Бүгін Қазақстан атты дербес мемлекетпіз. Мен ХХІ ғасырда Қазақстанның өркениетті ел болатынына сенемін. Сондықтан елбасымыз да, еліміз де біздерге сенім артады. Айналадағы еліміз тыныш, жұртымыз аман болып, әрқашанда еліміз бейбіт өмір кеше берсін.

20-оқушы: Еліміздің, қазақ халқының ежелден бергі арманы, басты мақсаты - өз алдына дербес, тәуелсіз, азат мемлекетте, бостандықта өмір сүру. Халқымыздың тілігінің орындалғанына, яғни туған еліміздің өз алдына жеке, егемен ел болғанына биыл жиырма жыл. Елді қорғау, тәуелсіздікті сақтау сол бейбіт елдің ұрпағының борышы. Қазіргі кездегі әр елде болып жатқан төңкерістерге және де қатыгездіктерінің кесірінен жазықсыз жас сабилердің қыршын кетуіне лаңкестердің себеп болуы көп кездесіп жүр. Мәселен, АҚШ-та жасалған лаңкестік және Беслан мектебінде жасалған қатыгездік көптеген жазықсыз адамдардың және жас сәбилердің өмірін қиды. Терроризм – бұл үрей, қорқыныш пен қасірет. Сондықтан да мен жер бетінде тыныштық орнап, халқымыз бейбітшілікке ғана өмір сүрсе екен деймін!

21-оқушы: Қазіргі кезде террористер көбейіп бара жатыр. Оларды азайтуға шаралар қолданылып келеді. Терроризм – ақша табудың ең оңай жолы, сондықтан оған көп адамдар әуестенеді, себебі олар бай болсам деп ойлайды. Тіпті олар байлық үшін бірін-бірі өлтіруге дайын тұрады. Терроризм – бүкіл жер бетіндегі адамзаттың қас жауы. Олар әсіресе шет елдерде көп тараған. Мен

терроризм болғанның қаламаймын. Еліміз аман-есен байрағымыздың астында бейбіт өмір сүрсе екен деймін! Біз – тәуелсіз еліміздің болашағымыз. Қазақстанның президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың «Алдымызда алыс сапарға бастаған жол, асыл күндерге шақырған ірі мақсат жатыр. Ақыл мен парасаттың ұлы көріністерін еншіленген, халқымыздың ықылым заманнан бастау алатын қымбат тарихы жатыр» деген толғанысты сөздерді ойға қанат, жанға қуат, бітіреді. Тәуелсіздігіміздің жиырма жылдығына біздер жақсы оқып үлес қосуымыз керек. Тәуелсіздігіміздің айғағы болған көк байрағымыздың желбіреп қашан да болса биіктерден көріне беруіне атсалысамыз.

22-оқушы: Өз алдымызға тәуелсіз ел болғанымызға да біраз жылдар жүзі болды. Егеменді ел болып, жұртпен иық тірестіре алатын жағдайға жеттік. Бірақ айналадағы елдерде дүмпулер мен қақтығыстар орын алып келеді. Соның салдарынан қан төгіліп, жазықсыз жандар жапа шегіп келгені бізге мәлім. Тәрбие табалдырықтан басталады, барлық отбасы мектептен басталады. Келешек ұрпақ жат қылықтардан аулақ болсын десек балаларды үлгі-өнеге барлық нәрсеге үйретіп баулу – ата-ананың міндеті. Кейбір елдерде болып жатқан қақтығыстар бұзақылықтан туындайды. Қазіргі таңда Елбасымыз бәсекелестікке қабілетті елу елдің қатарына қосылуымыз үшін жігерін аямай келеді. «Білекті бірді жығар, білімді мыңды жығар» дегендей білім ошағы мектебімізде тәлім-тәрбие алып келеміз. Біздер қазір асқар таудай әке мен аяулы ананың алақанында бақытты күй кешіп келеміз.

Саясатты түсінер ел тереңнен,

Кемеңгердің қасиеті еленген.

Бастар елді болашаққа бақытты

Назарбаев Нұрсұлтанға сенем мен, - деп жырлағандай адал жүрек, пәк тілекпен болашаққа үмітпен қпраймын. Менің тілерім: айналадағы дүмпулерден еліміз аман, жұртымыз тыныш болса екен деймін.

Халықтар бостандық қалайды,

Ертеңге үмітпен қарайды.

ЗАКРЕПЛЕНИЕ
Кроссворд "Терроризм"

По горизонтали:

1. Тревожное состояние души от испуга, испытывает человек при опасности.
2. Преступное деяние, совершенное с умыслом, нарушение закона.
3. Мгновенное разрушение чего-то, с грохотом, пламенем, Газом.
4. Жидкое вещество, проходящее по капиллярам и венам.
5. Столкновения, разногласия, спор.
6. Криминальный элемент, который силой отбирает имущество у граждан, грабит.
7. Опасный преступник, который подстерегает свою жертву.
8. Запугивание, обещание причинить кому-то вред, зло.
9. Человек, который занимается обманом, жульничеством с корыстной целью.

**«Экстремизм и терроризм – угроза обществу»
беседа**

Библиотекарь:

Человечество всегда воевало. За последние пять тысяч лет зафиксировано около 15 000 больших и малых войн, в которых погибло несколько миллиардов человек. 70 лет назад отгремели бои Великой Отечественной войны. Дожимая фашистов, наши отцы и деды мечтали и свято верили в то, что после победы на планете не будет больше войн и наступит удивительное время всеобщего братства. Победа была одержана, но всеобщий мир так и не наступил.

Продолжаются локальные войны, военные конфликты, связанные с религиозными, территориальными и национальными спорами. В нашу, казалось бы, мирную жизнь все настойчивей вторгается такое зловещее явление, как терроризм. Терроризм — это тоже война. И от него не застрахован никто. В том числе и мы.

Сообщение читателя:

Стремительное развитие современной цивилизации повлекло за собой обострение множества глобальных проблем, затрагивающих судьбы всего мира, среди которых ведущее место занимает международный терроризм.

Явление терроризма в наше время успело глубоко внедриться в разум и сердца людей на всей планете. Сейчас каждый первоклассник знает, что есть на

свете люди, именуемые террористами, которые взрывают дома, убивают людей. Это та общая информация, которая постоянно поступает к нам с экранов телевизоров.

Терроризм «terror» переводится как «ужас» (устрашение смертными казнями, убийствами и всеми ужасами неистовства).

Рост экстремизма - серьезная угроза стабильности и общественной безопасности. Международный терроризм – совокупность общественно опасных в международном масштабе деяний, влекущих бессмысленную гибель людей, нарушающих нормальную дипломатическую деятельность государств и их представителей и затрудняющих осуществление международных контактов и встреч, а также транспортных связей между государствами. Попробуем разобраться в причинах возникновения экстремизма и терроризма. Выясним, кто составляет социальную базу экстремизма и терроризма.

Сообщение читателя:

К причинам возникновения экстремизма можно отнести следующие:

-это большое имущественное расслоение населения, оно приводит к тому, что общество перестает функционировать как целостный организм, объединенный общими целями, идеями, ценностями.

-это нарастание социальной напряженности.

-это снижение идеологической составляющей в воспитательном процессе, что приводит к утрате нравственных ценностей.

-это бездуховность, отсутствие четких представлений об истории и перспективах развития страны, утрата чувства сопричастности и ответственности за судьбу родины.

Социальную базу экстремистских групп составляют люди, не сумевшие адаптироваться к новым условиям жизни. Молодежь, не способная критически подходить к содержанию публикаций в средствах массовой информации, ввиду отсутствия жизненного опыта оказалась наиболее подверженной этому влиянию. Это очень хорошая среда для экстремистских групп. Большинство молодежных экстремистских группировок носят неформальный характер. Ряд их членов имеют смутное представление об идеологической подоплеке экстремистских движений. Громкая фразеология, внешняя атрибутика и другие аксессуары, возможность почувствовать себя членом своеобразного «тайного общества», имеющего право безнаказанно творить расправу над негодными группами лицами, - все это привлекает молодежь.

От того, кто выиграет «битву за умы и сердца» подрастающего поколения, во многом зависит будущее страны. Только усилия всего общества могут создать надежный заслон распространению экстремизма.

Библиотекарь:

Терроризм и экстремизм - это стихийное действие или за этим кто-то стоит?

Сообщение читателя:

Кого бы мы ни взяли – афганских и иранских бойцов «Аль – Каиды», палестинских смертников, выходцев из Сомали, взрывавших себя в лондонском метро, чеченских боевиков, пакистанцев и алжирцев, плетущих террористические сети в Европе, - все они происходят из самых отсталых государств, у которых сегодня нет шансов хоть как-то приблизиться к развитым. Но всегда надо помнить, что любой террористический акт или угроза его совершения, чем бы это не пытались оправдать, несут зло, представляют собой преступление. Угроза террористических актов может возникнуть практически везде. «Аль-Каида» - организация исламских фундаменталистов. Осуществляет боевые операции по всему миру.

Создал в 1988г. и возглавляет организацию уроженец Саудовской Аравии Осам Бен Ладен.

Цель организации – ниспровержение светских режимов в исламских государствах и установление исламского порядка, Аль - Каида рассматривает США в качестве главного врага ислама. Им были созданы строительные организации, возводящие дороги и тоннели в интересах исламской оппозиции. Вместе с тем Ладен непосредственно участвует в боевых операциях. Он вербовал по всему миру и обучал добровольцев желающих принять участие в джихаде против СССР. Но к 1988 г. интересы Ладена все меньше связываются с Афганистаном и все больше с международной борьбой исламистов. В последующем моджахеды стали появляться в различных террористических организациях Ближнего Востока, приняли участие в войнах на территории Сомали, Боснии, Косово, Чечни, Таджикистане. Аль-Каида рассматривает все происходящие на Ближнем Востоке конфликты как борьбу правоверных мусульман с одной стороны и еретиков и безбожников с другой. К врагам ислама относятся как умеренные исламские режимы (Саудовская Аравия и ей подобные), так и США. Присутствие войск США рассматривается Ладеном как новый крестовый поход христианского Запада, против мусульманского Востока, как оккупация святых мест.

«Терроризм» - один из наиболее впечатляющих мифов, которыми одержимо массовое сознание. Попробуем в самых общих чертах определить терроризм и выделить его основные разновидности.

Сообщение библиотекаря:

Терроризм - это сознательное использование нелегитимного насилия (чаще всего с заведомой ориентацией на зрелищный, драматический эффект) со стороны какой – то группы, стремящейся тем самым достичь определенных целей заведомо недостижимых легитимным способом.

Идеологический терроризм. Наличие двух лагерей (власть и недовольные ей революционеры - террористы). Например: русские народники, французские анархисты, германские консерваторы, большевики, фашисты, теракты неофашистов в Италии в конце 70-х, Красные Бригады и Красная Армия в ФРГ и т.д.

Этнический терроризм. Этнические меньшинства рассматривают терроризм как единственный путь заявить о своих требованиях в условиях, когда полноправное политическое участие в определении своей судьбы иным способом невозможно. Этнотерроризм может иметь расовый характер. Самые яркие примеры: сицилийские сепаратисты, ирландцы, курды, карабахские армяне и чеченцы.

Религиозный терроризм. Выступают религиозные меньшинства или активный авангард, познавший враждебное влияние властей. Основа – принижение «неверных», представителей иной религии. Самые крайние формулировки: «избранные», «спасенные», «проклятые». Классические образцы такого терроризма – сионистский терроризм в Палестине и современный исламский терроризм.

Криминальный терроризм. Чаще всего такой терроризм сопровождается требованием полуполитического характера. Например: предоставление средств передвижения для того, чтобы покинуть определенную зону, освобождение заключенных и так далее. Примеры: большевистские и анархические налетчики, и грабители, этнические мафии США (еврейская, сицилийская и китайская), взятие банков экстремистами и т.д.

Индивидуальный террор. Это не одиночка – революционер, не одиночка – националист, не одиночка – религиозный фанатик, не одиночка – преступник, а человек в независимости его идеологической ориентации, наносящий вред обществу.

2. Самые громкие террористические акты в мире.

Вспомним самые громкие террористические акты в мире.

Буденновск 1995 г 14-июня вошли отряды чеченских боевиков численностью 195 человек под командованием Шамиля Басаева. В Буденновске они атаковали отделение местной милиции и, отступая назад, захватили в заложники мирных жителей. Они согнали их в местную больницу. Общее количество заложников составляло около 1600 человек, среди которых были и дети. Басаев этим самым привлекал к ним внимание. Их целью было то, чтобы о них услышал весь мир, чтобы их все боялись. Осада больницы продолжалась 5 дней, после чего боевики потребовали автобусы и, взяв с собой заложников, двинулись в Чечню.

Такой же террористический акт произошел год спустя и в г.Кизляре. Здесь уже командовал Салман Радуев. Это было 9 января 1996 г. Численность заложников составляла 3700 человек вместе с жителями, которых согнали в больницу, но

осада длилась недолго. Нервы у Радуева не выдержали, так как он вовсе не планировал умирать. Оставив больницу, они отступили в село Первомайское, где и состоялся штурм села.

Но террористические акты вышли и за пределы России и Дагестана. Таким террористическим актом является взрыв крупнейших башен-близнецов 11 сентября 2001 г. Жертвами этого взрыва стали 2749 человек.

Очередной террористический акт произошел и в Каспийске. 2002 г. 9 мая во время празднования Дня Победы- при прохождении колонны музыкантов, ветеранов и детей прогремели взрывы. Погибли 45 человек и более 100 были ранены.

Беслан

2004 г. 1 сентября отряд террористов под командованием Расула Хачбарова захватили школу №1 в Беслане. Численность заложников составляла 354 человек, среди которых большинство были дети, в том числе и дошкольного возраста. Заложников держали в спортзале без питья, без еды, до 3 сентября, после чего заложники были освобождены. Эта трагедия унесла жизни многих детей, в том числе первоклассников.

Взгляды ислама на терроризм.

Терроризм- явление социальное, а не религиозное. Однако во многих случаях террористы скрывают свои политические цели за религиозными лозунгами. Они неверно интерпретируют смысл религиозных заповедей, искажая их суть и нравственное происхождение, что дает повод определенным лицам говорить о религиозном терроризме. Ислам не имеет ничего общего с терроризмом: ни цели, ни методы тех, кто прибегает к насилию для достижения политических целей, они не могут быть оправданы кораном и сунной. Ислам объявляет неприкосновенную жизнь и имущество людей, даже если они не исповедуют эту религию, но живут в мире и согласии с мусульманами. Пророк Мухаммед сказал: «Человек, который убил неверующего, заключившего мирный договор с мусульманами, даже не почувствует благоухания Рая, несмотря на то, что оно распространяется на расстоянии сорока лет.»

Ислам рассматривает террористические акты как тяжкие преступления против человечества. Покушение на жизнь невинных граждан – тяжкий грех. Истинный мусульманин не приемлет террор и экстремизм в любой форме. И если кто-либо надеется достичь благой цели, творя зло и принося несчастья людям, то он уже сбился с прямого пути. Ислам служит спасению и благополучию человека и общества, а для этого в душе каждого верующего должен воцариться мир. Это делает его мудрым и сильным, способным нести людям благо и противостоять насилию.

В Дагестане веками формировалась культура мира, согласия, толерантности. Нужно уважительно относиться к своей истории и традициям.

Библиотекарь:

Мы еще раз убедились в том, что экстремизм – это действительно жестокость, основанная на ненависти и злобе, а порой и глупости, подчиненной слепой вере.

**"Осторожно, экстремизм!"
беседа**

Выступление библиотекаря.

Радикальные группировки становятся все более активными. Официальные власти и духовные лидеры мировых конфессий в открытую объявили войну всем экстремистским организациям, пропагандирующим национальную рознь и угрожающим межэтническому согласию в нашей республике. Вначале дадим определение понятию «экстремизм».

Экстремизм (от фр. *Extremisme* – крайний) – это приверженность к крайним взглядам и мирам. Крайними мерами считаются недемократичные, противоречащие принятым общественным нормам действия. Экстремисты выступают против сложившихся государственных и общественных институтов, стремясь подорвать их существование, изменить или уничтожить их для достижения своих целей. Для этого используются яркие лозунги, организованные беспорядки, забастовки, гражданское неповиновение, методы партизанской войны, а также террористические акты и т.п. Экстремисты, как правило, отрицают саму возможность каких-либо компромиссов, переговоров, соглашений. Терроризм в данном случае является одной из форм экстремизма, но, несомненно, наиболее опасной их них.

Является ли экстремизм, терроризм новым феноменом? Нет. В I веке н.э. в Палестине действовала организованная секта – сикарии (сика-кинжал). Они боролись с властью Рима, уничтожая римлян и соотечественников, заподозренных в пособничестве завоевателям. В VII в. в Индии члены секции «Душителю» совершали ритуальные жертвоприношения, убивая людей путем удушения. В XI в. – Ближнем Востоке шиитская секта исламистов, убивавшая политических противников, получила название «Ассасины». Серьезность проблемы возрастает, когда взгляды экстремистов навязываются насильно или под угрозой обвинения в неверии, ереси неуважении религии, и подобный моральный террор хуже, чем террор физический. Шейх Юсуф аль-Карадави установил следующие признаки экстремизма:

1. Слабые знания сущности религии, неприятия иных мнений. Имеется в виду не обычную неосведомленность человека о тонкостях религии в силу недостатка образования, в чем нет греха, а «частичное понимание, обладатель которого относит себя к числу ученых.
2. Неспособность отличать главного от второстепенного. Понуждение к тому, что не обязательно. Излишества в запрещении.

3. Нетерпимость во взаимоотношениях с иноверцами и жестокость в призыве.
4. Подражание экстремистским сектам прошлого. Обвинение мусульман в неверии. Проявление подозрительного отношения к людям и представление их в черном свете, умалчивая их хорошие стороны и преувеличивая плохие. Экстремизм основывается на обвинении. Они не ищут оправдания окружающим, но тщательно ищут их пороки и перебирают их проступки, чтобы бить ими в барабаны и трубить в трубы, сделав из проступка сметный грех, а из греха – неверие. Они не слушают того, что противоречит им во взглядах и не идут на диалог, и не представляют возможности подвергнуть свои взгляды проверке, экзамену.

Экстремизм достигает своего апогея, когда люди покушаются на неприкосновенность окружающих и позволяют себе проливать их кровь и грабить имущество, не выказывая никакого уважения или милосердия к ним. Признаны террористическим и запрещены на территории Казахстана международные организации:

1. «Аль-Кайда»
2. «Исламская партия Восточного Туркестана»
3. «Курдский народный конгресс»
4. «Общество социальных реформ» (Кувейт)
5. «Курдский народный конгресс»
6. «Асбат-аль-Ансар» (Ливан)
7. «Братья-мусульмане» (международная)
8. «Талибан»
9. «Боз Гурд»
10. «Жамаат моджахедов Центральной Азии»
11. «Лашкар-и-Тайба» (Пакистан)
12. «Хизб-ут-Тахрир-аль-Ислами» (Международная)
13. «Аум Сенрике»
14. «Организация освобождения Восточного Туркестана»
15. «Таблиги Джаманат» (Пакистан)
16. «Тарихатшилар»
17. «Сулейменшилер»

Заключение.

Религиозный экстремизм в Казахстане – явление, которое у нас масштабно не проявилось. На территории республики нет внутренних предпосылок для террористических и экстремистских проявлений по причине отсутствия социальной и политической базы, чему способствует взвешенная политика, проводимая руководством нашей страны.

Действия экстремистов направлены не только против институтов государства, но и против личной безопасности каждого. Данные организации, проповедующие построения теократического государства, в котором не будет места демократии, свободе выбора религии, представляет серьезную угрозу национальной безопасности республики, как источник и фактор межконфессионального раздора, социальных, межнациональных и политических

конфликтов в казахском обществе. Мы в очередной раз убеждаемся в мудрости казахского народа и его президенте Нурсултане Назарбаеве, благодаря которым в нашей стране никогда не было конфликтов на межнациональной и межконфессиональной основе. Казахстан никогда не поддерживал какие-либо конфликтующие страны, исходя только из этнических или религиозных соображений. В Казахстане никому не позволено оскорбление национального или религиозного достоинства под прикрытием «свободы слова».

Беседа – диалог

Примерные вопросы

1. Являются ли экстремисты, террористы представителями только некоторых религий?
2. Если экстремисты исповедуют те же религию, что и я, означает ли это, что моя вера является причиной терроризма?
3. Приемлем ли призыв к борьбе (террор как средство) против диктаторского государства, которое не защищает права людей?
4. Если люди служат в вооруженных силах страны и по приказу командира применяют насильственные методы, означает ли это, что они являются террористическими? (армия против армии).
5. Осуществляется ли терроризм только иностранцами против граждан других стран?
6. Что можно сделать для предотвращения экстремизма?
7. Являются ли экстремисты просто бедными людьми, пытающимися отстаивать свои права?

Вопросы анкетирования

1. Необходима ли религия в нашем обществе?

- А) Да
- Б) Нет
- В) Религия-это для пожилых
- Г) Свое мнение _____

2. Какой веры Вы придерживаетесь?

- А) Ислам
- Б) Православие
- В) Протестантизм
- Г) Католицизм
- Д) Свое мнение _____

3. Ваше отношение к религии

- А) Верующий, соблюдающий обряды
- Б) Верующий, но не соблюдающий обряды
- В) Не верующий
- Г) Не верующий и противник религии
- Д) Свое мнение _____

4. Ваше отношение к новым религиозным течениям

- А) Отрицательно
- Б) Настороженно
- В) С доверием
- Г) Свое мнение _____

5. Предлагали ли Вам исповедовать какую-либо религию? (Если «да», то выберите или напишите свой ответ)

- А) Друзья
- Б) Родственники
- В) На улице
- Г) Свое мнение _____

6. Предложите темы выступлений, встреч, бесед в которых Вы хотели бы узнать:

- А) Деятельность нетрадиционных учений
- Б) Основы вероучения
- В) Значение толерантности в сохранении мира и духовного согласия

Тест «Поддаетесь ли Вы чужому влиянию?»

1. Прибегали ли вы когда-нибудь к услугам предсказателя, хироманта или гадалки?

- А) Да, часто
- Б) Несколько раз, ради шутки
- В) Нет, никогда

2. Вам предстоит принять ответственное решение. Близкие всеми силами убеждают вас последовать их совету. Ваши действия?

- А) Сделаю так, как советуют

Б) Приму во внимание их доводы, но решать буду сама

В) Сделаю точно наоборот

3. Вводили ли вас когда-нибудь в гипнотический транс?

А) Да

Б) Не было случая

В) Пытались, но не получилось

4. Можете ли вы изменить свои планы, если вам приснится плохой сон?

А) Да

Б) Нет

В) Иногда

5. Верите ли вы гороскопам?

А) Да

Б) Не очень, но читать интересно

В) Нет

6. Способны ли вы изменить свои взгляды под влиянием момента?

А) Да

Б) Иногда

В) Нет

7. Вы находитесь в толпе, перед которой выступает известный человек, люди вокруг вас растроганы до слез. Ваша реакция?

А) Проникаюсь всеобщим чувством

Б) Слушаю и составляю свое мнение

В) Стараюсь как можно быстрее уйти

8. Вы с большим уважением относитесь к какому-либо человеку. Повлияют ли на ваше отношение к нему гневные статьи в газетах?

А) Да

Б) Частично

В) Нет

9. Покупая какую-либо вещь, вы отдаете предпочтение разрекламированным

маркам?

А) Да

Б) Иногда

В) Нет

За каждый ответ: а) - 0 очков, б) -1 очко, в) – 2 очка

От 16 до 20.

Вас практически невозможно убедить в чем-либо помимо вашей воли, так как ваша внушаемость близка к нулю. С одной стороны, это ценное качество, с другой – такая «Несгибаемость» может мешать вам в общении. Однако из таких, как вы, получается великолепные психологи и психоаналитики.

От 8 до 15.

Вы относитесь к безусловному большинству – это люди, при известном скептицизме всё же способны поддаваться внушению.

По большей части это проходит для вас незаметно, на уровне так называемых «Бытовых внушений». В целом же вы вполне способны противостоять серьёзным психологическим атакам на ваше подсознание.

От 0 до 7.

Ваша внушаемость чрезвычайно высока. Люди способны убедить вас в чём угодно, приложив для этого минимум усилий.

Подумайте, быть может, подобная гибкость мнений и взглядов ни так уж хороша, как кажется на первый взгляд. Постарайтесь научиться собственные желания и предпочтение от тех, что внушают вам окружающие.

Приложение

Помните, что самые главные вопросы задаются не людям, а самому себе, но ответы на них следует искать вместе. Познание себя, управление собой должно стать постоянной заботой каждого молодого человека. Особого внимания требует умение управлять своим эмоциональным состоянием.

Учитесь путем тренировок отстраняться от своего привычного взгляда и смотреть на проблему и людей беспристрастно, вырабатывайте психологический взгляд стороннего наблюдателя.

Становясь старше, все больше внимания обращайтесь на появление и преодоление своих возрастных и профессиональных стереотипов. Изменение взглядов, мыслей и поведения требует многих усилий, большой внутренней работы и активности.

Помните, если другие не разделяют ваших точек зрения, это не показатель их несостоятельности.

Относитесь с иронией к значимости своей персоны, чаще улыбайтесь.

Не страдайте оттого, что не все упорядочено, строго, правильно в окружающей действительности и людях, принимайте окружающий мир таким, какой он есть, ведь для нас этот мир - единственный.

Взаимоотношения с единомышленниками и оппонентами стимулируют творческие процессы, больше общайтесь с разными людьми.

Будьте реалистами, не ждите легкости в процессе позитивного самоизменения, а главное, не ожидайте изменения окружающих людей, но при обнаружении изменений искренне порадуйтесь.

Если вы заинтересованы в продуктивном общении с людьми, обращайтесь к тому позитивному, что в них есть, поворачивайте людей к себе хорошей стороной. Никогда не критикуйте личность, а давайте оценку только негативному поступку не “ты плохой”, а “ты плохо поступил”).

Будьте терпимы к человеческим недостаткам и слабостям. В любой конфликтной ситуации учитесь находить и предлагать оптимальное решение. Умейте признавать свою неправоту и при необходимости - извиняться.

Делайте выбор самостоятельно, помня, что никто не может нам навязать толерантные отношения, и если вы считаете их малоэффективными и психологически не готовы их принять, это ваше право.

Развивайте наблюдательность, воображение, учитесь понимать эмоциональное состояние другого, верно истолковывать его поведение.

Содержание:

1. *«Діни экстремизмге жол бермеу – баршамыздың міндетіміз»*

Урок-соревнование

2. *«Терроризм – халыққа төнген қауып» Беседа*

3. *«Терроризм» Кроссворд*

4. *«Экстремизм и терроризм – угроза обществу» Беседа*

5. *"Осторожно, экстремизм!" Беседа*

6. *Беседа – диалог Примерные вопросы*

7. *Вопросы анкетирования*

8. *Тест «Поддается ли Вы чужому влиянию?»*